

Budapest
Bil. t. hbr. Håkansson-
Olsson
19930826 dnr 238/001

László Palástis reportage

10.

Vem dödade Wallenberg?

Avslöjande på Budapests Folkdomstol

Under pilkorsarnas skräckvälde kämpade den svenska hjälpaktionen ledd av Raoul Wallenberg övermänskligt mot pilkorsledarna, för att rädda så många människor som möjligt med hjälp av "svenska skyddsbrev".

Wallenberg, räddningsaktionens hjälte, försvann efter befrielsen. De stora utländska dagstidningarna och också ungerska pressen ägnade sig flera gånger åt beskicksningssekreterarens försvinnande för, men man inte lyckats att lösa upp hemligheten. Senast har Jenő Levai, en känd expert av den fascistiska tiden, skrivit en bok om Wallenberg, men inte heller han kunde ge svaret på frågan vad hände med den modige mannen.

Fantastiska kombinationer, rykter bredde ut sig, ingen visste var och när Wallenberg försvann. Några trodde att veta, att han ville gå över till Buda efter Pests befrielse, för att förhandla

med pilkorsarnas ledare som flydde och för att rädda ett antal förföljda som gömde sig där. Wallenberg förhandlade med några om att bära honom över med båt till Buda som var belägrad då.

Folkdomstolen löste upp hemligheten nu.

Dezső László-rådet fällde dom i brottmålet "mördare av Maros gatan" och det går fram ur domens motivering, att Wallenberg verkligen lyckades att komma över till Buda.

Vår reporter lämnade följande rapport om huvudförhandlingen som var enastående spännande:

Bland anklagade fanns frisören Miklós Dési-Dregán, som var pilkorsarhusets "vice-distriktsbefälhavare". Folk(domstolens) åklagare stod upp efter bevisningsförfarande och tillkännagav följande:

- Jag ber om förhöret av förläggaren Károly Müller, som kan berätta om nya uppgifter rörande Dési-Dregán.

Jag anklagar Wallenbergs mördare!

Vittne: Ärade Folkdomstolen! Jag åtalar Miklós Dési-Dregán på grund av

mord mot den stora svenska
människovännen, Raoul Wallenberg!

(Domstols) ordförande: Ni får inte
åtala någon, ni får bara avlägga
vittnesmål. Vad vet ni om mordet mot
Wallenberg?

Vittne (han pekar på Miklós Dési-
Dregán som sitter på de anklagades bänk):
Jag anklagar den där mannen för att han
låt döda Wallenberg.

Ordförande: Vad vet ni om saken?

Vitte: När jag var i fångenskap av
pilkorsbanditer, under förhör och
fångenskap såg jag ständigt den där
mannen, som man berättade om för mig, att
han heter Hegyi. Sen dess minnas jag honom
med namnet Hegyi, men det blev ~~det~~ klart
här under förhandlingen, att jag
underrättats felaktigt den tiden,
eftersom han inte heter Hegyi utan Dési-
Dregán. Jag misstar mig inte, därför att
under flera veckor såg jag honom att
vidta åtgärder och ge befäl till mord. Den
13 januari 1945 var jag på förhör i Dési-
Dregáns rum, när han låt kalla in de
vanryktade bödelsdrängar av Bakonyvölgyi-
avdelningen och delade ut för alla två-
två kopierade foto. Bakonyvölgyi frågade
honom, vem är den här mannen? Dési-Dregán

svarade, att bilden visar den "gemena" Wallenberg som räddar judar.

Den andra bilden visade Wallenbergs bil. Dési-Dregán gav befäl, att om bilen ses, då ska den stoppas och Wallenberg därinne ska genast skjutas ihjäl. Pilkorsarna tog befälet till kännedom och gick.

Ordförande: Dési-Dregán, hörde ni vad vittnet sa?

Dési-Dregán: Ja visst, men jag inte kommer ihåg foton...

Ordförande (till Muller): Säg Dési-Dregán rakt i ansiktet vad ni berättade nu för oss.

Vittne (mot Dési-Dregán): Jag bedyr och jag bevittnar under edlig förpliktelse, att han hade många kopierade foto i handen. Den ena visade Wallenberg, den andra bilen och de utdelats till medlemmar av Bakonyvölgyi-avdelningen. Han gav dem anvisning att döda Wallenberg.

Dési-Dregán: Jag kommer inte ihåg på några foto.

Efter spännande konfrontationen avslutats bevisningsförfarandet. Därefter följde pläderingar. Veckan därpå fällde domstolen domen.

Domstolen fastställer...

Elva av de tretton anklagade dömdes till repet, bland de också Dési-Dregán, som deltog i avrättning av sjuklingar i sjukhuset på Maros gatan. Under domens motivering gjorde rådsordföranden, Dezső László ett betydelsefullt förklarande:

"Folkdomstolen fastställer på grund av vittnesmål bärat av Raoul Wallenbergs närmaste medarbetare, att Miklós Dési-Dregán gav befälet till arrestering och mord av/mot Raoul Wallenberg. Det är allmänt känt, att Wallenberg räddade livet av många tusen förföljda, och den hans verksamhet var inte alls omtyckt bland pilkorsbanditer. På kvällen den 13 januari 1945 utdelade Dési-Dregán två-två kopierade foto till Budas mest fruktansvärda bodelsdrängar, till medlemmar av Bakonyvölgyi-avdelningen. Dési-Dregán gav sina bödlarna sträng anvisning, att i fall om - som man förväntade - den fotograferade personen skulle visas också i Buda, då ska man genast arrestera och göra av med honom.

Trots att Raoul Wallenberg befann sig ständigt i livsfara, fortsatte han sin

hjältemodig kamp för förföljdarnas skull. Han tog inte särskilt hänsyn till de ängslade förmaningar och i mitten av januari - före hans planerade resa till Debrecen - gick han ändå över till Buda för att rädda ytterligare förföljda ur pilkorsarnas klor. Folkdomstolen anser det för uppenbarligt, att den den där gången blivit den hjälte- och adelmådige mänsikovännen offret av pilkorsmördare på grund av Dési-Dregáns befäl."

Den här folkdomstolsmotiveringen har efter fyra år äntligen spridit ljus över hemligheten kring mordet mot Raoul Wallenberg!

när?

6.

"STRÄNG

HEMLIG!"

Ämne:

Gruppundersökningsplan

angående Judiska Rådets folksfientliga verksamhet

U n d e r s ö k n i n g s p l

a n

Budapest, 26 Maj 1953

Den 19 mars 1944, i samband med tyska inmarschen till Ungern, upplöste man alla judiska församlingar och istället grundade man det s.k. Judiska Rådet, som fick uppdraget - enligt tysk anvisning - hålla styr på de judiska massor, för att kunna ostört plundra ut, deportera och förinta dem. Judiska Rådet, som hade kapitalistiska elementer som medlemmar, genomförde restlöst tyskarnas anvisningar.

På grund av välgrundad misstanke rörande genomförda brottsligheter är (följande personer) i vårt fängsligt förvar:

1. Lajos Stöckler

2. Miksa Domonkos

3. Dr. András Jozsef (Adolf Frisch)

4. Leo Csengeri

Genomförandet av följande uppgifter
behövs för att kolla och bevisa
ovannämnda personernas fientliga
verksamhet:

I.

Reda ut hur personerna i vårt förvar
kunde råka in i Judiska Rådet.

a., (Nämnda) personernas
detaljerade förhör.

b., (Nämnda) personernas förhör
angående Gestapo-agenterna Stöcklers och
Berends kontakter.

c., Utnyttja skrifter som vi
har och leta upp ytterligare dokumenter.

d., Om det behövs, konfrontera
Stöckler med andra personer i vårt
fängsligt förvar.

... (3sidor saknas)

8. Om det behövs, konfrontera
personerna i förvar resp. vittnena med
varann för att dokumentera
brottsligheter.

Tidsgräns: 15 juni.

IV.

Mord mot Raoul

Wallenberg

I samband med politiska mordet gör vi ett särskilt undersökningsplan; på grund av detta ska vi genomföra undersökningen.

Nagy

säkerhetspolisens...(?)

gjordes i 5 ex., fem gånger fem sidor,

Maskinskriverska:

Fru

JT, säkerhetspolisens sergeant

9.

STRÄNG HEMLIG!

Till Kamrat Karoly Csók, avdelningschef-
åklagare,

Högsta Åklagarmyndigheten

Budapest

Beträffande skrivelsen Bfl.(?)

Nr.21.906/1972 informerar jag Er, att

Militärdomstolens skrifter

Hb.(?)Nr.I.OO26/1954, som uppstod under

grundförfarandet i straffall mot

Dr.László Benedek (föddes i Újpest, 21-02-

1906, (moderns namn:) Júlia Marmorstein), har vi annullerat den 14 december 1963, eftersom de innehåller en konception, enligt partibeslutet året 1962.

Nämndes rättegångshandlingar befinner sig i arkivet av Högsta Domstolens Militärkollegium, Högsta Militäråklagarmyndigheten- Katf.(?), Nr.I.OO102/1956.

Inrikesministeriets Registercentrum förfogar över 1-1 ex. av domen av Militära Övre Domstolen Nr.I.OO39/1954, resp. den av Högsta Domstolens Högsta Militäråklagarmyndighet- Katf.(?)Nr.I.OO102/1956; bifogad tillsänder jag kopior av de.

Budapest, den 11 oktober 1972

7.

Undersökningsplan

Budapest, den 14 maj 1953

Under förhöret idag redar jag ut vad József vet om omständigheter kring mordet

mot Wallenberg. Om han inte vet
någonting, då redar jag ut Domonkos' och
Stöcklers verksamhet i getton (två ord
oläsligt).

Frågor:

- 1., Vilka räddningsaktioner(?) vet ni om?
- 2., Nämn företrädare till de.
- 3., Varifrån känner ni Raoul Wallenberg
till?
- 4., Vad vet ni om honom?
- 5., Var och när såg ni honom sist?
- 6., Varför och hur försvann han?
- 7., Vad visste ni om Judiska Rådets
verksamhet?

(oläsligt

underskrift)

UNGERSKA

FOLKSREPUBLICENS

Sträng hemlig!

HÖGSTA DOMSTOL

Katf.(?) I.OO102/1956.I F O L K S R E P U B L I K E N S
N A M N !Ungerska Folksrepublikens Högsta
Domstolsom underdomstol i föreliggande brottmål
fällde följande

d o m

på förhandlingen i brottmålet av
Dr.László Benedek och Co.,med
allmänhetens uteslutande,den 30 november
1956:

anklagade på fri fot

Dr. L á s z l ó B e n e d e k
,borgerlig individ,/föddes den 21 februari 1906 i
Budapest,fadern: Sándor Benedek,modern:
Júlia Marmorstein,gift med Ilona
Simsovits,ett barn,överläkare i sjukhuset
till yrke,Medicinska Universitetet som
utbildning,egendomslos,ungerskt
medborgare,boende på Rippl Rónai gatan
1,Budapest VI.,var under arrest i

samband med föreliggande brottmål f.o.m.
16 januari 1953 t.o.m. 25 februari 1954/
huvudåtalade,

E r v i n B a r t ó k ,borgerlig
individ,
/föddes den 21 januari 1921 i
Budapest,fadern: Dezső Bertók,modern:
Katalin Róza Bruck,gift med Vilma
Jakus,ett barn,polislöjtnant till
yrke,utbildning: fyra klasser i
grundskolan,ungerskt medborgare,boende på
Isabella gatan 73.,Budapest VI.,var under
arrest i föreliggande brottmål f.o.m. 17
mars 1953 t.o.m. 10 juni 1954/ andre
åtalade,

L a j o s S t ö c k l e r,borgerlig
individ
/föddes den 24 januari 1897 i
Budapest,fadern: Adolf Stöckler,modern:
Janka Steiner,gift med Magdolna
Török,f.d.president av Budapests
Israelitiska Församling,har tagit
handelsstudenten,ungerskt medborgare,
egendomslös,boende på Pannonia gatan
36.,Budapest XIII.,var under arrest
f.o.m. den 15 januari 1953 t.o.m. den 7
december 1954/ tredje åtalade,och

L e ó C s e n g e r i, borgerlig
individ,

/föddes den 18 oktober 1887 i

Debrecen, fadern: Ferenc Csengeri, modern:

Emilia Csillag, gift med Gizella

Kauffmann, ett barn, jordbrukare (?) till

yrke, läste pa Juridiska

Universitetet, ungerskt

medborgare, egendomslös, boende pa Hatvan

gatan 31, Debrecen, var under arrest

f.o.m. den 4 februari 1953 t.o.m. den 24

februari 1954/ fjärde åtalade,

L á s z l ó B e n e d e k , huvudåtalade

och

L e ó C s e n g e r i , fjärde åtalade,

undan anklagelsen ang. brott mot

tjänsthemlighet, enligt 4. paragraf i Lag

XVIII, ar 1940, som infattats i

anklagelseskriften Nr. 0010.025/1954 av

Högsta Åklagarmyndighetens Avdelning för

Speciella Ärende, daterat den 9 februari

1954 , modifierat den 5 mars 1954 och den

19 mars 1954

E r v i n B a r t ó k , andre åtalade,

likaså undan anklagelsen ang.

kontinuerlig brott mot

tjänsthemlighet, formulerat i den

modifierade anklagelseskriften under

ovannämnda

nummer, Kbt. (Strafflagoboken?), paragraf
95, /1/ stycke,

liksom

L a j o s S t ö c k l e r , tredje
åtalade,

undan anklagelsen ang. valutabrott och
ang. brott mot tjänsthemlighet , enligt
paragraf 4, Lagen XVIII., år 1940, som
infattats i den modifierade
anklagelseskriften under ovannämnda
nummer,

f r i k ä n n a s

med hänsyn till brist på brott.

M o t i v e r i n g :

Dr. László Benedek, Ervin Bartók, Lajos
Stöckler och Leo Csengeri arresterades av
förutvarande Säkerhetspolisen i början av
1953 på grund av misstanke i
otrohetsbrott och andra brott. Som
resultat av undersökningen har Högsta
Åklagarmyndighetens Avdelning för
Speciella Ärende väckt åtal genom sin
anklagelseskrift, daterat den 9 februari
1954, Nr. 0010.025/1954, mot alla anklagade

i otrohetsbrott, mot andre anklagade i brott hot mot matförsörjning, mot tredje anklagade i valutabrott. Om anklagelsen höll Budapests Militära Domstol förhandling den 16 april 1954. Som resultat av förhandlingen uttalade man Ervin Bartók, andre anklagade, för skyldig i brott mot tjänsthemlighet, Lajos Stöckler, tredje anklagade, i brott mot valutabestämmelser och därför domdes andre anklagade till /?/ ars och /?/ månads fängelse, tredje anklagade till 3 års fängelse, som huvudstraff, dessutom bägge två anklagade dömdes till förbud av användning av medborgarrätten för 3 ar, tredje anklagade dömdes även till beslag av halva egendomen, som bistraff. Däremot frikändes - utav brist på bevis - huvud-, tredje och fjärde anklagade från anklagelsen i otrohetsbrott, andre anklagade från anklagelsen i hot mot matförsörjning.

Den 19 mars 1954 uttalade Militära Övre Domstolen, under Nr. 0039/1954, László Benedek, Lajos Stöckler och Leó Csengeri för skyldig i brott mot

tjänsthemlighet/paragraf 4, Lagen
Nr. XVIII, år 1940/, därför dömdes de och
Lajos Stöckler, tredje anklagade, till
fängelsestraff fastställt i
första(?) domen, fjärde anklagade till 1
år och 6 månaders fängelse, som
huvudstraff, som bistraff dömdes alla till
förbud av användning av medborgarrätten
för 5 år, dessutom dömdes tredje anklagade
till beslag av halva egendomen och till
degradering. Överklagande ang. andre
anklagade, Ervin Bartók, som inlämnats av
den anklagade och sin
försvarsadvokat, avslagits.

Högsta Åklagarmyndigheten genomförde
revision i brottmålet av Dr. László
Benedek och Co. och som resultat till den
inlämnats ansökan för ett nytt förfarande
till Högsta Domstolen, under
Nr. 0010025/1954, den 13 oktober 1956; man
föreslog att frikänna anklagade
(personerna).

Genom sitt domslut, fattats på slutet
sammanträde, tillkännagivits på en ny
förhandling, satte Högsta Domstolen alla
de förordningar av de tidigare
rättsgiltiga domarna ur kraft, som
fastställde de anklagade personernas
skuld, resp. ålade straff.

Högsta Domstolens president, genom sitt beslut, med syfte att återförhandla ärendet, enligt Bp.23./A.paragraf./4/stycke, drog ärendet till verksamhetsområde av Högsta Domstolen, som underdomstol. På grund av detta höll Högsta Domstolen, som underdomstol i föreliggande brottmålet, ny förhandling rörande brott formulerat i anklagelseskriften. Brottena, beskrivits i Högsta Domstolens ursprungliga anklagelseskrift, modifierats återigen under grundförfarandets lopp. I fallet av Ervin Bartók, andre anklagade, fastställde Militära Domstolen - i motsats till anklagelseskriften - kontinuerligt brott mot tjänstehemlighet. Rörande det ekonomiska brottet, fällde man ett frikännande dom. Åklagarens överklagande återtagits rättsligt av högste åklagaren, därmed "accepterade" han Ervin Bartóks frikännande undan otrohetsbrotten.

I fall av den anklagade László Benedek, Lajos Stöckler och Leó Csengeri fastställde Militära Övre Domstolen - i motsats till anklagelseskriften - anklagades skuld i brott mot tjänstehemlighet, utan att ta hänsyn till

grundförfarandets frikännandebestämmelser ang. otrohet. Högsta åklagaren har i sin handling, daterat den 5 mars 1954 och inlämnat till Militära Övre Domstolen, och i sin proposition, framfört muntligt på överklagande förhandlingen, återtagit åklagarens överklagande, som angivits p.g.a. frikännandet undan otrohetsbrott, och anhöll bara om fastställandet av brott mot tjänsthemlighet med bibehållandet av ovannämnda anklagades handling(?). Sakförhållandet, som tjänade till grund av fastställandet av brott mot tjänsthemlighet, var inte detsamma i allt hänseende med det som beskrivits i den ursprungliga anklagelseskriften.

Av allt detta framgår, att Högsta Domstolen kunde förhandla brottmålet på nya förhandlingen bara enligt den avsnitt av ursprungliga anklagelseskriften, som i samband med inte falldes någon rättsgiltig frikännande dom under grundförfarandet.

Huvud-, tredje och fjärde anklagade - enligt den modifierade anklagelseskriften - begick brott mot tjänsthemlighet genom, att som medlemmar av JOINT-s kommitté i Ungern underrättade de

Jacobson, ovannämnda organisationens representant i Ungern, om politiska och ekonomiska uppgifter. Deras förbindelse upprätthållits från slutet av 1947 till 1950. Bland annat berättade anklagade om, hur många sjukhussängar det finns i Ungern, om medicinförsörjning. Man berättade om planer angående upplösning av "zionistiska" föreningen. Dessutom pratade de med Jacobson om skolornas nationalisering, om förhandlingar mellan staten och kyrkan. Från slutet av 1946 till sin arrestering dolde anklagade Lajos Stöckler 1.560 dollar.

Den andre anklagade Ervin Bartók, som stod i kontakt med JOINT-s ungerska organisation i samband med krävandet till bistånd för polisens medlemmar, yttrade sig från 1948 till 1950 flera gånger - under samtal med Dr. László Benedek - , i samband med polisen, på det där sättet som kan tydas som brott mot tjänsthemlighet. Så berättade han, att 1948 fanns en anti-judisk demonstration i Miskolc, där två människor dödades. Han berättade också om, att i Budapests område

finns mer och mer flygblad med fientligt innehåll och att många begick självmord under tvångsförflyttningen.

De anklagade avlade partiella erkännande angående ovannämnda brott. Under nya undersökningen före nya förfarandet och senare under nya förhandlingen, återtog de bestämt deras tidigare erkännande och förnekade/bestred skulden.

Dr. László Benedek hänvisade till, att han var under "provisorisk" häktning ett år, medan undersöknings (officerare) tvingade honom med användning av olika fysiska tryckmedel för att få fram något osant erkännande. Han misshandlats och hotats flera gånger och bara under sådant tryck var han beredd att erkänna sin skuld.

Lika försvar framlades av de andra tre anklagade, som också var en lång tid under häktning av f.d. Säkerhetspolisen. Enligt deras mening som de framförde på den nya förhandlingen, tidigare erkännande saknar all grund, därför att de inte begick något brott och de undertecknade protokollet, eftersom de blev tvingat att göra det.

Dr. László Benedek framlade ett detaljerat försvar på nya förhandlingen. Han

berättade, att han verkligen träffade flera gånger Jacobson, JOINT organisationens ungerska representant. Enligt hans försvar hade han uppgiften, att - enligt ett uppdrag från ungerska regeringen - få bistånd för landet som befann sig då i dåligt tillstånd. Vederbörande faste eftertryckligt uppmärksamheten, att han ska försöka att framvisa landets hälsotillstånd på ett sätt som gör det möjligt att få bistånd från JOINT med mycket större värde. Han sa, att han verkligen gav uppgifter till Jacobson om antal sjukhussängar, om medicinbrist och om andra behov. Men för detta hade han haft ett lämpligt berättigande. Han också meddelade amerikanske representanten "zionistiska" organisationens upplösning, därför att han fick uppdraget från regeringen att göra det. I stort sett erkände han alltså, att han lämnade uppgifter till Jacobson, men han också påstod, att de, å ena sidan, inte utgör någon tjänsthemlighet, å andra sidan, gav han dessa uppgifter på grund av regeringsuppdrag.

Lajos Stöckler och Leó Csengeri berättade, att de var tillsammans med

Dr.László Benedek medlemmar i kommittén som skotte biståndsärende i Ungern i samarbete med Jacobson.För övrigt var den tredje anklagade president av Budapests Israelitiska Församling och den fjärde anklagade president av Debrecens Israelitiska Församling och därför tog de tjänsten vid hjälporganisationen på sig. De anklagade Lajos Stöcklers och Leó Csengeris försvar var i stort sett detsamma som framförande av huvudåtalade.I samband med brott mot tjänsthemlighet berättade de,att,å ena sidan,utförde de regeringens respektiva anvisning,och andra sidan pratade de med Jacobson om sådana saker som var allmänt känd, även tidningar berättade om de.Den anklagade Stöckler nämnde en exempel,nämligen,att han pratade bl.a. med Jacobson om skolornas nationalisering,men han inte sa någonting annat än vad stod i officiella meddelande.

Rörande valutabrott erkände den tredje anklagade i stort sett detsamma på nya förhandlingen än under grundförfarandet.Han berättade,att beslagta dollar och schweiziska franker tillhörde sin svärmor,som fick valutan

som present från sin son som lämnade Ungern 1946.1950 flyttade hans svärmor till honom och tog med den här utländska valutan som beslagtagits som corpus delicti. Det var då, när han fick veta, att valutan är i sin lägenhet, men han inte hjälpte att dölja pengarna, eftersom de var endast egendom av hans svärmor.

Den andre anklagade, Ervin Bartók, förnekade, att han skulle ha fört något förtroligt samtal i berörda tiden med Dr. László Benedek. Enligt hans framförande, lämnade han inte några uppgifter alls till huvudåtalade som skulle ha utgjort tjänstehemlighet.

Under grundförfarandet bekräftats de anklagades skuld genom deras egna partiella erkännande resp. de besvärande vittnesmål.

Högsta Domstolen antog det erkännande av den anklagade som sant, som framförts på nya förhandlingen, eftersom den genomförda bevisningen bekräftade deras försvar i avseende av alla faktomständigheter.

Högsta Domstolen ansåg de anklagades försvar, att de tidigare erkännande

gjordes under fysiskt och psykiskt tvång,
för begrundat. Högsta Domstolen vet
officiellt om - ur förhandlingsmaterial av
lika brottmål - , att
f.d. Säkerhetspolisens
undersöknings (officerare) tilltvingade
misstänkta personernas erkännande flera
gänger genom otillåtliga medel och i
samband med sådana omständigheter som
hade inte några verkliga grunder.

Vittnena, som förhördes på nya
förhandlingen, avlade i stort sett
overensstämmande vittnesmål.

Vittne Jenő Zolnai bekräftade den
anklagades försvar, att i samband med
uppgifter lämnat till Jacobson, de fick
fullmakt från regeringen innan det. Enligt
honom, behövdes någon detaljerad
underrättelse, eftersom utan den kunde man
inte utverka bistånd i någon lamplig
summa. Vittnet hade omedelbara
informationer om detta, eftersom han
deltog personligen på förhandlingar med
Jacobson och han hörde vad anklagade sa
där.

Det går fram av vittne Zoltan Vas'
vittnesmål, som han avlade på
förhandlingen, att Benedek, Stöckler och
Csengeri lämnade uppgifterna, anklagelsens

ämne, till Jacobson, på anvisning av vederbörande organer. Vittnet avlade ett detaljerat vittnesmål om, att han hade den tiden ett särskilt uppdrag från regeringen för att sköta JOINT-s ärende och även han själv gav anvisningar till Benedek och Co. Han också berättade, att Benedek genomförde anvisningar samvetsgrant och tack vara hans arbetsungerska staten fick bistånd i stort värde på JOINT-s vägnar.

Vittne Fru Bela Török, som ager valutan återfunna hos den tredje anklagade, avlade något vittnesmål som helt överensstämmer med Lajos Stöcklers försvar.

På grund av genomförda bevisningsförfarande anser Högsta Dosmtolen, att huvudåtalade, tredje och fjärde anklagade inte begick brott mot tjänsthemlighet. Med hänsyn till vittnenas vittnesmål, de anklagades försvar, de lämnade uppgifternas vikt och de anklagades verksamhet i landets intresse, uppgifterna kan inte tydas som brott mot tjänsthemlighet. Till och med har de anklagade uppfyllt sina plikt, när de gjorde allt på regeringens anvisning, att landet får bistånd så stort som möjligt.

Den tredje anklagades skuld ang. valutabrott kunde inte heller fastställas. Enligt Lagen Nr. 30., år 1950, bestämmelserna får straffa bara den person med döljandet av valuta, som äger eller innehar utländska pengar resp. om personen förfogar över de på något annat sätt. Under grundförfarandet kunde bara fastställas, som också bekräftats på nya förhandlingen, att valutans ägare var den anklagades svärmor och Lajos Stöckler inte kunde få tag på den och inte heller förfoga över den till sin häktning. Med hänsyn till detta fällde Högsta Domstolen också i samband med den här anklagelsepunkten frikännande dom.

Ervin Bartók, som redan under grundförfarandet förnekade brott mot tjänsthemlighet, fördömdes endast och allenast på grund av Dr. László Benedeks besvärande erkännande. Men vid skuldens fastställande åberopade sig domstolen på erkännandet som avlades under efterspaningen. På nya förhandlingen återtog László Benedek sitt tidigare erkännande som belastade den andre anklagade; som motivation för detta

åberopade han sig på det fysiska och psykiska tvånget som använts mot honom.

Med hänsyn till, att de anklagades uttalande, som gjordes under grundförfarandet, innehöll den tiden allmänt kända fakta, och att Ervin Bartok - genom sin ställning - inte heller kunde få tag på dem, är Högsta Domstolen övertygad - med hänsyn också till andra bevis - , att den andre anklagade inte begick brott mot tjänsthemlighet.

Med hänsyn till allt detta, frikänner Högsta Domstolen alla anklagade undan anförda anklagelser i brist på brott.

Högsta Domstolen läste upp vittne Zoltán Vas' efterspaningsvittnesmål på förhandlingen, eftersom man fick officiellt veta om, att han för tillfället inte kan förhöras personligen. /Bp. (Budapest). paragraf

165./2/stycke, punkt b., /

De anklagades frikännande grundas på Bp. (Budapest) paragraf 180. b., .

Budapest, den 30 november 1956.

György

Sömjen, hb. (?) major, egenhändig, rådspresident,

Lajos Czinege, överstlöjtnant, egenhändig,

Tibor Csonka, överstlöjtnant, bisittare

Högsta Domstolen förför som underdomstol
i det här ärendet, därför är domen
rättsgiltig.

5.

A v s n i t t u r e n a n s ö
k n i n g

Natten den 16 januari 1954 - ~~jag~~
arresterats just den dagen då
rapporten(artikeln) om läkarprocessen i
Moskva publicerats i "Szabad Nep".

Personer, som genomförde
husundersökning efter min
arrestering, smugglade engelskspråkiga
brev - som belastade mig - in i min
lägenhet.

Under första förhöret blev jag
underrättat om, att jag har spionerat. Jag
undrade om de hade några bevis för
detta. En SÄPO-officer, som hette
Kárpáti, svarade, att det är jag själv, som
ska framlägga bevis. /.../ Han sa
också, att det faktum, att jag tagits med
till SÄPO, bevisar min skuld: "därför att
vi bara tar skyldiga/förbrytare
hit". Eftersom jag inte var genast beredd
att samtycka till sådana
efterspaningsprinciper och jag inte
heller erkände min skuld, pryglade han mig
med gummibatong, tills jag tappade
fattningen. Jag återfick medvetandet i min
cell, efter att läkaren

(Dr. Bencze, kompanichef-läkare) gav mig en injektion.

De följande förhör liknade den första. Kárpáti slog först och främst mina händer, särskilt den högra och medan dess försökte han övertyga mig, att jag skulle aldrig kunna operera med sådana händer.

Pryglet med gummibatong, de välriktade sparkar, total brist på rast, ständig hot att min familj ska utrotas, minnet av artikeln i "Szabad Nép" den 16 januari, brot mitt motstånd. Jag kom i sådant psykiskt tillstånd, att jag önskade att saken ska ta slut så snart som möjligt, galgen syndes liksom någon frälsning till mig.

Brutaliteterna fortsatte och medan dess försvarades min situation också genom att jag kom till tukthuset på Conti gatan./.../ De första dagarna i februari belade man mig med böjor, som tagits av bara på slutet av juli eller i början av augusti; tills det var de ständigt på mina handleder, förutom jag måste äta resp. gå på toalett.

Kárpáti läste upp protokollena under förhöret respektive han tvingade mig att jag ska forma hans tankar till satser. Han sa till mig, att om jag motstår, då ska -

utom min fysisk förintelse - också mina barn och min mor i 70-års ålder förintas och min hustru ska slängas ut på gatan.

Flera gånger var högrängiga, för mig okända officerare närvarande på förhören; alla uppfordrade mig att jag ska "erkänna" (min skuld)./.../

Utav faktum, att jag - styrt av mina kommunistiska känslor - regelbunden anskaffade oåtkomliga mediciner för det nygrundade SÄPO-sjukhuset, fastställde man, att jag upprättade spionkontakter mellan (SÄPO-chefen) Gábor Péter och Joint (en international judisk hjälporganisation)./.../

Utav faktum, att man hittade svenskt skyddspass från 1944 i min lägenhet, drog man slutsatsen, att jag spionerade även för svenskarnas skull. Till följd av Kárpátis och efterspaningsofficeraren Szeifferts brutalitet erkände jag även den här som min skuld.

Detektiven Szeifferts metod var huvudsakligen orfilen. När han tvingade fram erkännandet av mitt medskyldighet i mord mot Raoul Wallenberg, kunde jag räkna åttiofyra orfilar tills jag tappade fattningen.

På det här sättet...har de lyckats att tvinga fram erkännandet. De också tvingade mig, att göra ett besvarande erkännande, först och främst mot mig, men även mot andra oskyldiga människor. Som följd till detta "erkände" jag, att jag redan före befrielsen spionerade /.../, jag drog in i saken Gabor Péter, som jag för övrigt talade en enda gång med hela mitt liv, när han var sjuk. Jag var medskyldig i mord mot Raoul Wallenberg..."

Ur ansökning av
Dr. László Benedek,

f.d. direktor-
huvudläkare av

Pests Judiska Forsamlingens
sjukhus,

inlämnat till Högsta Domstolens president
resp.

till Ministerrådets president den 17
augusti 1956.

8.

~~K O P I A~~

Ki ölte meg Wallenberget?

LELEPLEZÉS A BUDAPESTI NÉPBÍRÓSÁGON

Raoul Wallenberg
(Vörös felv.)

A nyilas rémuralom alatt Raoul Wallenberg vezetésével működő svéd akció emberfeletti küzdelmet vívott a nyilas vezetőkkel, hogy „svéd menlevéllel” minél több embert mentse meg.

Wallenberg, a mentő akció hőse, a felszabadulás után eltűnt. A külföldi világlapok és a magyar újságok is többször foglalkoztak a követési titkár eltűnésével, de nem sikerült a rejtélyt megoldani. Legutóbb Léval Jenő, a fasiszta korszak ismert szakértője könyvet írt Wallenbergről, ő sem tudott azonban feleletet adni arra a kérdésre, mi történt a bátor férfival.

Fantasztikus kombinációk, híresztelések kerültek forgalomba, senki sem tudta, hol és mikor tűnt el Wallenberg. Egyesek tudni vélték, hogy Pest felszabadulása után Budára akart átmenni, hogy a nyilasok megszökött vezetőivel tárgyaljon és az ott bujkáló üldö-

zöttek egy részét megmentse. Wallenberg többekkel tárgyalt, hogy csónakon vigyék át az oszrom alatt álló Budára.

A Népbíróság most megoldotta a rejtélyt.

A László Dezső-tanács az elmúlt napokban ítélezett a Maros-utcai gyilkosok bűnügyében és az ítélet indokolásából kitérünk, hogy — Wallenbergnek valóban sikerült Budára átjutnia.

A páratlanul izgalmas főtárgyalásról tudósítónk a következőket jelenti:

A vádlottak között volt Dési-Dregán Miklós borbély, aki a nyilasház „körzetvezető helyettes parancsnoka” volt. A bizonyítási eljárás lefolytatása után felállott a népbíró és bejelentést tett:

— Kérem Müller Károly könyvkiadó kihallgatását, aki Dési-Dregánra vonatkozólag új adatokat tud elmondani.

Azt az utasítást adta, hogy gyilkolják meg Wallenberget.

Dési-Dregán: Nem emlékszem semmiféle fényképre.

Az izgalmas szembesítés után befejeződött a bizonyítás. Következtek a perbeszéddek. Egy héttel később a bíróság ítéletet hirdetett.

A bíróság tényként állapítja meg...

A tizenhárom vádlott közül tizenegyet kötéláltal halálra ítélték, köztük Dési-Dregán Miklóst

aki részt vett a Maros-utcai körház betegének kivégzésében.

Az ítélet indokolása során dr. László Dezső tanácselnök a következő nagyjelentőségű enunciaiót tette:

„A Népbíróság Raoul Wallenberg közeli munkatársának tanúbizonysága alapján tényként állapítja meg, hogy Dési-Dre-

szett a nyilas banditáknak. Dési-Dregán Miklós Buda legrettegettebb priék-csoportja, a Bakonyvölgyi-osztag tagjai között 1945 január 13-án este kiosztott két-két sokszorosított fényképet. Dési-Dregán szigorú utasítást adott hóhérlégényeknek, hogy abban az esetben, ha — amint várható — a lefényképezett személy Budán is megjelenik, azonnal fogják el és tegyék el láb alól.

Raoul Wallenberg az öt állandóan fenyegető életveszély ellenére is folytatta herolikus küzdelmét az üldözöttekért. Az óvintézkedések nem vette figyelembe és Debrecenbe tervezett útja előtt, január közepén még is Budára ment, hogy a nyilasok karmából további üldözötteket ragadjon ki. A Népbíróság nyilvánvalóan tartja, hogy Dési-Dregán kiadott parancsa alapján a némeslelkű és hősi batorságú emberbarát ez alkalom-

Vádolom Wallenberg gyilkosát!

Tanu: Tisztelt Népbíróság! Vádat emelek Dési-Dregán Miklós ellen a nagy svéd emberbarát, Raoul Wallenberg meggyilkolása miatt!

Elnök: Ön nem emelhet vádat, csak tanuvallomást tehet. Mit tud Wallenberg meggyilkolásáról?

Tanu (a vádlottak padján ülő Dési-Dregán Miklóssra mutatva): Vádolom ezt az embert azzal, hogy ő ölte meg Wallenberget.

Elnök: Mit tud a dologról?

Tanu: Amikor a nyilas banditák fogságában voltam, kihallgatás közben és rabságom alatt állandóan láttam ezt az embert, aki-ről akkoriban azt mondták nekem, hogy Hegyinek hívják. Azóta is Hegyi néven élt emléke-

zetemben, de itt a tárgyalás folyamán meggyőződtem arról, hogy tévesen tájékoztattak akkoriban, mert

nem Hegyinek, hanem Dési-Dregánnak hívják.

Nem tévedek, mert heteken át láttam intézkedni, gyilkosságra parancsot adni. 1945 január 13-án kihallgatáson voltam Dési-Dregán szobájában, amikor behívatta a hírhedt Bakonyvölgyi-osztag, pri-békeit és

valamennyi között kiosztott két-két sokszorosított fényképet.

Bakonyvölgyi megkérdezte tőle, ki ez az ember? Dési-Dregán kioktatta őket, hogy

azt a „nyomorult” Wallenberget ábrázolja, aki menti a zsidókat.

A másik kép Wallenberg autójának fényképe volt. Dési-Dregán parancsot adott, hogy ha az autót meglátják, állítsák meg és a benne levő Wallenberget rögtön löljék agyon. A pántszolgálatosok tudomásul vették a parancsot és szétszéledtek.

Elnök: Dési-Dregán hallotta mit mondott a tanú?

Dési-Dregán: Hallottam, de nem emlékszem a fényképekre...

Elnök (Müllerhez): Mondja szemébe Dési-Dregánnak, amit az előbb nekünk elöadott.

Tanu (Dési-Dregán felé): Állítom és eskü alatt is tanusítom, hogy nagy csomó sokszorosított fénykép volt a kezében. Az egyik Wallenberget, a másik az autót ábrázolta és ezeket kiosztotta a Bakonyvölgyi-osztag embereinek.

Müller Károly izgalmas tanuvallomása

(Izslák felv.)

gán Miklós adta ki a parancsot Raoul Wallenberg elfogatására és meggyilkolására. Wallenberg köztudomásúan sokezer üldözött életét mentette meg és ez a működése sehogy sem tet-

mal a nyilas orgyilkosok áldozata lett.

Ez a népbíróági indoklás négy év után végre fényt derített Raoul Wallenberg halálának rejtélyére!

HA A

SPORT

érdekli, olvassa a legkésőbb megjelenő

Esti Szó

SPORTROVATÁT

KI TUD RÓLA?!

Kovács István szakaszvezető (szül. Földes 1914 ápr. 16. Anyja: Kurucz Rozália) 1942 júniusától 1943 májusáig az ukrán Uriv környékén a 7. gyalogezred árkászszázadánál teljesített szolgálatot. 1943 októbertől 1944 januárjáig pedig az 55. utászszázadnál 3. századával Titelnél erőslési munkálatokat végzett. Akik kegyetlenkedéseiről vagy bűncselekményeiről adatokat tudnak, jelentkezzenek a katonapolitikai csoportfőnökségen. (Bartók Béla-út 26. I. em. 121. sz.)

